

Własności związków kompleksowych

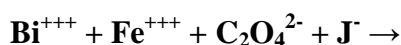
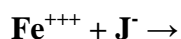
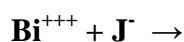
1. Wykonanie ćwiczenia

1.1. Kompleksy a kwasowość.

- 1.1.1. Do probówki zawierającej 1 – 2 cm³ wody destylowanej dodać kilka kropli roztworu zawierającego jony Fe^{++} , kilka kropli roztworu dwumetylogliksymu (DMG) oraz ok. 1 cm³ 2 M NH_3 aq. Czerwone zabarwienie roztworu świadczy o obecności kompleksu Fe(II)-DMG-NH_3 . (NH_3 jest zasadą $\text{pK}_a = 9$). Następnie dodać ok. 1 cm³ 2 M H_2SO_4 w celu obniżenia zasadowości roztworu. Odbarwienie roztworu świadczy o nietrwałości kompleksu w środowisku obojętnym lub kwaśnym.
- 1.1.2. Do probówki zawierającej kilka kropli roztworu jonów Al^{+++} dodać 1 cm³ 2 M NaOH oraz kilka kropli 3% oksyny. Obecność żółtego osadu świadczy o utworzeniu kompleksu Al(III)-Ox . Następnie dodać ostrożnie po kropli 2 M H_2SO_4 i obserwować rozpuszczalność osadu kompleksu w miarę zakwaszenia środowiska aż do momentu całkowitego rozpuszczenia osadu. Odczyn roztworu ocenić za pomocą papierka uniwersalnego pH.
- 1.1.3. Do probówki zawierającej kilka kropli NH_4SCN dodać kroplę roztworu Fe^{+++} . Następnie dodać kroplę roztworu NH_4F . Odbarwienie roztworu świadczy o skompleksowaniu jonów Fe^{+++} przez fluorki. Następnie dodać ostrożnie po kropli roztworu stężonego H_2SO_4 do momentu ponownego zabarwienia roztworu na czerwono, świadczy o obecności w roztworze tiocyjanowego kompleksu Fe^{+++} .
- 1.1.4. Do roztworu zawierającego jony Cu^{++} dodać kilka kropli roztworu 2 M NH_3 aq. Błękitne zabarwienie roztworu świadczy o obecności amoniakalnego kompleksu miedzi. Następnie ostrożnie dodajemy po kropli 2 M HCl obserwując zmianę zabarwienia roztworu.

1.2. Trwałość kompleksu.

- 1.2.1. Na płytkę porcelanową z wgłębieniami wprowadzić po kropli rozcieńczonego roztworu Fe^{+++} oraz NH_4SCN . Następnie tiocyjanianowy kompleks żelaza rozcieńczyć kilkoma kroplami wody i do każdego z wgłębień dodać po kolei wkraplaczem po kropli: a/ 2 M HCl , b/ 2 M H_3PO_4 , c/ 2 M $\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$. Odbarwienie kompleksu tiocyjanianowego świadczy o powstaniu trwałego związku zespolonego.
- 1.2.2. Wykonać doświadczenie na płytce porcelanowej z wgłębieniami nanosząc wkraplaczem po kropli roztworu wg następującego schematu:

2. Opracowanie wyników

- Na podstawie obserwacji intensywności zabarwienia oraz na podstawie literatury {1} napisać wzory chemiczne możliwych związków kompleksowych otrzymanych w doświadczeniu oraz określić ich pK.
- Podać, w których reakcjach występuje proces maskowania.

3. Wnioski

Dla każdego z w/w punktów podać zwięzły wniosek wynikający z przeprowadzonego eksperymentu.

4. Zakres materiału

- Budowa kompleksów
- Rola ligandów i jonów metali w tworzeniu kompleksów
- Barwność kompleksów
- Reakcje maskowania
- Nomenklatura chemicznych związków kompleksowych

5. Literatura

- G. Charlot *Chemia nieorganiczna* PWN W-wa 1976; str. 52 – 82; 150; 194
- J. Minczewski, Z. Marczenko *Chemia analityczna, t3*, PWN W-wa 1976; str. 82-111
- M. K. Synder *Chemia, struktura i reakcje* WNT W-wa 1970; str. 412 – 428

L.p	Me ⁺ⁿ	Wzór kompleksu	Barwa	pK
1.	Fe ⁺⁺⁺	√	√	√
2.	Ni ⁺⁺	√	√	√
3.	Co ⁺⁺	√	√	√
4.	Cu ⁺⁺	√	√	√
1.	Zn ⁺⁺	√	√	√
2.	Cd ⁺⁺	√	√	√
3.	Cu ⁺⁺	√	√	√
4.	Ni ⁺⁺	√	√	√
5.	Co ⁺⁺	√	√	√